

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

За осигуряване на качествено професионално образование и обучение, като фактор за подготовка на конкурентоспособна и адаптивна работна сила, е необходима модерна образователна среда с обновено специализирано оборудване на учебни кабинети, лаборатории и работилници в съответствие с развиващите се съвременни нови технологии. Към това се добавя и необходимостта от разработването и актуализирането на учебни планове, учебни програми и национални изпитни програми за професионално образование и обучение по специалностите от професиите от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, в съответствие с Държавните образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии.

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Националната програма е съобразена със стратегическите приоритети на Република България за периода 2021 – 2030 година и е в изпълнение на Плана за действие към Функционалния анализ на политиката за професионално образование и обучение, 2020 година. Тя е разработена в съответствие с приоритетна област 7 „Реализация в професиите на настоящето и бъдещето“ на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)

2.1. Цели на програмата

- Осигуряване на материална база в съответствие със съвременните изисквания на пазара на труда;
- Предоставяне на качествена професионална подготовка в реални работни условия и улесняване на реализацията им на трудовия пазар;
- Модернизиране на учебно съдържание за професионално образование и обучение в рамките на цялостен подход на национално и секторно ниво, включващ преглед, методическо и научно осигуряване и включване на представители от страна на бизнеса, висшето образование и други заинтересовани страни;
- Разработване и актуализиране на национални изпитни програми за задължителния държавен изпит за придобиване на професионална квалификация.

2.2. Обхват на програмата: национален.

3. БЮЖЕТ НА ПРОГРАМАТА

Общ бюджет на програмата: – **1 947 548 лв.**

Разпределение на общия бюджет по модули:

Модули	Средства в лв.
Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“	1 690 000 лв.
Модул 2 „Модернизиране на учебното и изпитно съдържание“	242 548 лв.
Мониторинг	15 000 лв.
Общ размер	1 947 548 лв.

4. ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“

Държавни и общински професионални гимназии и средни училища, които предоставят професионална подготовка и не са получили финансиране за модернизиране на материално-техническата база по програмата в периода 2017 – 2021 година включително. С предимство ще се ползват училища, предоставящи професионална подготовка по защитени специалности от професии и специалности от професии с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда.

Модул 2 „Модернизиране на учебно и изпитно съдържание“

1. Професионални гимназии и средни училища, които предоставят професионална подготовка по специалности от професии, отговарящи на следните условия:

- Притежават екип от учители с опит при разработването на учебна документация;
- Реализират партньорства с висши училища, колежи, работодатели при разработване на учебни програми;
- Реализират партньорства със сродни училища при разработване на съвместни учебни програми;
- Притежават организационен опит и капацитет за разработване на учебната документация за специалностите от професиите от минимум едно професионално направление от Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

2. Партньори на МОН и професионални гимназии и средни училища с експертиза в научното и методическо подпомагане на професионалното образование и обучение: висши училища, организации на бизнеса и бизнес-партньори и други научни и изследователски организации.

5. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“

- Оборудване на учебни кабинети за професионална подготовка и учебно-производствени бази на училищата с машини, съоръжения и инструменти;
- Ремонтване на учебни кабинети за професионална подготовка и учебно-производствени бази на училищата, където ще се позиционира новата техника, машини и съоръжения;
- Обзавеждане с демонстрационни макети, тренажори, симулатори, вкл. мобилни модули и съоръжения, и други действащи образци на съвременни технически конструкции;
- Осигуряване на учебни видеофилми и софтуерни продукти, съобразени с формирането на практически умения;
- Осигуряване на транспортни средства за провеждане на училищни практики.

Модул 2 „Модернизиране на учебно и изпитно съдържание“

- Разработване/актуализиране, консултиране, валидиране и рецензиране на типови учебни планове, учебни програми по учебните предмети и модули за професионална подготовка, разработване на национални изпитни програми за професионално образование и обучение;
- Методическо подпомагане за разработване/актуализиране на учебно и изпитно съдържание, като напр. разработване на рамкови инструменти, методики, модели, изследвания, указания и др.;
- Срещи, форуми и работни семинари, вкл. с цел подпомагане внедряването на разработеното учебно и изпитно съдържание с участието на педагогически специалисти, експерти, представители на висши училища, научни институти, Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) и работни групи и експертни комисии към нея, представители на социалните партньори и браншовите и професионални организации на национално, регионално и секторно ниво, с индикативен брой участници – до 400 участници.

Работните семинари се организират от водещото училище, отговарящо за разработване на учебна и изпитна документация, съгласно издадена Заповед на министъра на образованието и науката, в сътрудничество и с участието на експерти от МОН, браншови организации, висши училища и др. и подпомагани от регионалните управления на образованието.

Срещите и форумите се координират от Министерството на образованието и науката в сътрудничество с партньори от висшите училища, бизнеса и изследователски организации и

се провеждат на национално, регионално или секторно ниво, присъствено, в онлайн среда или като събития в хибриден формат в зависимост от конкретните условия и възможност.

6. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

6.1. Допустими разходи за финансиране

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“

Максимална стойност на един проект – 100 000 лв., в т.ч. и размерът на съфинансирането, който е не по-малък от 10% от общата стойност на проекта.

Средствата за ремонтни дейности трябва да бъдат в по-малък размер от средствата за оборудване.

Модул 2 „Модернизиране на учебното съдържание“

Разходите са за:

- възнаграждения и дължимите върху тях осигурителни вноски за сметка на работодателя на лица, пряко ангажирани с изпълнението на дейностите по учебна и изпитна документация
- административни дейности, в размер до 7% от стойността на финансирането на пакета документация, разработен от съответното училище;
- средства за дневни, пътни и нощувки за организиране на срещи и работни семинари за консултиране, валидиране и подпомагане внедряването на разработеното учебно и изпитно съдържание в системата, както и на форуми/конференции на експерти и партньори.
- извършване на методически дейности, съгласно т. 5.

6.2. Етапи на финансиране

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“

Министерството на образованието и науката осигурява авансово финансиране в размер 65 на сто от стойността на одобрените проекти.

В срок до 15.10.2022 г., след преглед на окончателния/окончателните договор/и и получаване на междинни отчети за изпълнението на проектните дейности ръководителят на националната програма изготвя предложение до министъра на образованието и науката за предоставяне и на останалите 35 на сто от одобреното финансиране. В случай че окончателният/окончателните договор/и не съответства/съответстват на предварителния/предварителните договор/и или не са спазени целите и дейностите по програмата, министерството не предоставя финансиране, а училището възстановява получения аванс.

В рамките на изпълнение на дейностите, е допустимо прехвърляне на средства от един вид разходи към друг, при спазване на изискването ремонтните дейности да бъдат на по-малка стойност от средствата за оборудване. Прехвърлянето на средства може да се осъществи след изпращане на аргументирано искане в Министерството на образованието и науката и получаване на писмено одобрение за осъществяването му.

Модул 2 „Модернизирание на учебното съдържание“

Пълният размер на финансирането се предоставя на училищата след утвърждаването на учебната и изпитна документация от министъра на образованието и науката в срок до 30.11.2022 г.

7. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Програмата се изпълнява през 2022 година.

8. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- Модернизирана образователна среда за професионално образование за търсени и перспективни професии в партньорство с бизнеса в не по-малко от 17 училища;
- Възможност за работа с най-новото техническо оборудване;
- Придобити професионални компетентности в реални работни условия;
- Разработени и/или актуализирани типови учебни планове, учебни програми, национални изпитни програми за професионално образование и обучение в партньорство с бизнеса, висши училища и колежи, НАПОО и работни групи и експертни комисии към НАПОО.
- Подпомогнато внедряване на документацията в учебния процес.
- Разработени методически инструменти за осигуряване на качеството на учебната и изпитна документация;
- Разработени 30 типови учебни планове, 160 учебни програми и 45 национални изпитни програми за професионално образование и обучение и актуализирана учебна документация, разработена през 2017 г.

9. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО

Модул 1 „Модернизирание на материално-техническата база“

За целите на програмата училищата следва да имат сключен един или няколко договора със стопанска/и организация/и, отговаряща/и едновременно на следните условия:

- Предметът на дейност на стопанската организация съответства на професиите, с които

кандидатства училището;

- Стопанската организация/организации съфинансира/т дейностите по програмата и/или предоставя/т машини и оборудване;
- Стопанската организация/организации осигурява/т в рамките на предприятието (собствената си материална база) за практическо обучение на учениците от професионалната гимназия/училището за времето, съответстващо на изпълнението на дейностите по програмата;
- Размерът на общото съфинансиране от всички сключени договори е не по-малък от 10 на сто от общата стойност на проекта.

В срок до един месец от датата на публикуване на програмата на интернет страницата на Министерството на образованието и науката, професионалните гимназии и училищата подават проект в МОН съгласно формуляр за кандидатстване. (Образецът на формуляра се публикува на електронната страница на МОН). Заедно с формуляра за кандидатстване професионалните гимназии и училищата прилагат следните документи:

1. Предварителен договор със стопанска организация, в който е налична информация за:

- Предмета на дейност на стопанската организация и съответствието на предмета на дейност на професиите, с които кандидатства професионалната гимназия/ училището;
- Размера на съфинансирането и/или доставката на материални активи;
- Задължителна клауза, че всички материални активи остават в собственост на професионалната гимназия/училището;
- Осигурени места за практическото обучение на конкретен брой ученици;
- График на натовареност на местата за практическото обучение, съответстващ на изпълнението на дейностите по програмата;
- Стопанската организация е партньор само с кандидатстващата професионална гимназия/училището.

2. Техническо описание на планираното за закупуване оборудване, което съдържа параметрите и техническите възможности на оборудването;

3. Декларация за устойчивост от директора на професионалната гимназия/училището, доказваща намерение за продължаване на обучението по професията/професиите, за които е закупено оборудване по проекта;

4. Решение на педагогическия съвет за кандидатстване на професионалната гимназия/ училището с този проект (заверен препис – извлечение от протокола с решението на педагогическия съвет, подпечатан с печата на професионалната гимназия/средното училище);

5. Заповед на директора на професионалната гимназия/ училището, с която е определен екипът, отговорен за реализиране на дейностите по проекта.

В срок до 30.09.2022 г. училищата с одобрени за финансиране проекти, представят в МОН междинен отчет за изпълнението на проектните дейности и изразходваните средства и искане за получаване на останалите 35 на сто от одобреното финансиране, придружено с копие от окончателния договор/договори със стопанската/стопанските организация/организации и справка за сключени договори за доставки и/или ремонтни дейности.

След преглед на окончателния/окончателните договор/и МОН предоставя останалите 35 на сто от одобреното финансиране. В случай че окончателният/окончателните договор/и не съответства/съответстват на предварителния/предварителните договор/и или не са спазени целите и дейностите по програмата, не се предоставя финансиране, а училището възстановява получения аванс.

Модул 2 „Модернизиране на учебното и изпитно съдържание“

Министърът на образованието и науката възлага организирането и разработването или актуализирането на типови учебни планове, учебни програми и разработване на национални изпитни програми за провеждане на задължителния държавен изпит за придобиване на професионална квалификация по професиите от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, както и на методически инструменти на бенефициентите по програмата по т. 4.

В срок до 30 дни от датата на публикуване на програмата на интернет страницата на МОН, професионалните гимназии и училищата подават формуляр за кандидатстване за участие в процедурата. (Образецът на формуляра се публикува на електронната страница на МОН).

Разработените/актуализирани типови учебни планове и учебните програми за училищното професионално образование и обучение по учебните предмети и модули от професионалната подготовка, необходима за стартирането на учебната година 2022-2023, се представят в електронен формат на лицата за контакт в МОН в срок до 10.08.2022 г, а останалата част от учебната документация, както и разработените национални изпитни програми - в срок до 20.09.2022 г.

Учебната и изпитна документация се представят в МОН след преминаване на процедура по консултиране и валидиране в секторен формат и рецензиране.

10. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ИЗИСКУЕМИТЕ ДОКУМЕНТИ НА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“

В срок до два месеца от крайния срок за подаване на проектните предложения, експертна комисия разглежда, оценява и класира постъпилите проекти и представя на министъра на образованието и науката предложение за финансиране на класираните проекти.

Списъкът на кандидатствалите с проекти и одобрени за финансиране професионални гимназии/училища се публикува на електронната страница на МОН.

Оценяването се извършва по следните критерии:

1. За допустимост: спазване на всички изисквания, посочени в т. 4, т. 6 и т. 9
2. Техническа оценка:
 - Съответствие на проектното предложение с тенденциите в развитието на училището, измервано чрез показатели за съотношението на брой ученици, които ще ползват модернизираната материално-техническа база спрямо общия брой ученици в училището, тенденциите в развитието на приема за последните три години и прием по нова професия за училището – до 40 точки.
 - Съотношение на брой осигурени места за практическо обучение в реални условия в рамките на предприятията, осигуряващи съфинансирането, спрямо общия брой на учениците, включени в проекта – до 30 точки.
 - Процент на съфинансиране – до 30 точки.

Модул 2 „Модернизиране на учебното съдържание“

В срок до един месец от датата на публикуване на програмата на интернет страницата на МОН експертна комисия разглежда и оценява подадените предложения от страна на професионалните гимназии/училищата. Комисията представя на министъра на образованието и науката предложение със списък на училищата, на които да бъде възложено разработването на учебната документация, вкл. методически инструменти там, където е приложимо, за специалностите от професиите за всяко професионално направление от Списъка на професиите за професионално образование обучение.

Оценяването се извършва по следните критерии:

- Опит на членовете на работната група при разработването на учебна документация – до 20 точки.
- Брой членове на работните групи за разработване на учебни програми, представители на висши училища, колежи, работодатели, работодателски организации, експертни комисии и работни групи към НАПОО – до 30 точки.

- Брой членове на работните групи за разработване на учебната документация от сродни училища – до 20 точки. По-висок брой точки получават проекти, в които работните групи включват представители и на други училища.

Организационен опит и капацитет за координация и реализация на готов продукт при разработване на учебната документация за специалностите от професиите от едно професионално направление от Списъка на професиите за професионално образование и обучение – до 30 точки.

Окончателните варианти на разработените типови учебни планове, учебни програми, национални изпитни програми и др. се представят в МОН след отразяване от страна на екипите по разработването им на постъпили бележки и становища от експертите в ДПОО в МОН в резултат на текущ мониторинг, както и след процес на консултиране и валидиране с участието на работни групи и експертни комисии към НАПОО и работодателските организации с функции по разработването и актуализирането на учебната документацията в секторен формат, както и окончателно рецензиране от страна на съответните специалисти към екипите в срок не по-късно от 31 октомври 2022 г.

11. ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

Модул 1, „Модернизиране на материално-техническата база“

В срок до 30.09.2022 г. училищата с одобрени за финансиране проекти, представят в МОН междинен отчет за изпълнението на проектните дейности и изразходваните средства и искане за получаване на останалите 35 на сто от одобреното финансиране, придружено с копие от окончателния договор/договори със стопанската/стопанските организация/организации и справка за сключени договори за доставки и/или ремонтни дейности.

Финален отчет на дейностите по конкретен проект от националната програма се извършва в срок до една година от стартирането му под формата на писмен доклад до министъра на образованието и науката и доказателствен материал за изпълнението на дейностите по проекта в електронен формат. Всички закупени по проекта активи се заприходяват, като материалните активи следва да бъдат маркирани с цел идентифициране на закупуването им по националната програма.

Модул 2 „Модернизиране на учебното съдържание“

Финалният отчет на дейностите по модула съдържа анализ и доклад, ресурсно осигурен за сметка на програмата.

12. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“

При реализацията на модула се осъществява текущ мониторинг, осъществен от МОН и Регионалните управления на образованието.

Модул 2 „Модернизиране на учебното и изпитно съдържание“

При реализацията на модула се осъществява текущ мониторинг от експертите в ДПОО в МОН и координатора на екипа, разработващ учебната документация и националните изпитни програми. Предоставените за утвърждаване от министъра на образованието и науката документи се приемат с приемно-предавателен протокол.

Финалният мониторинг включващ анализ и доклад с външна експертиза е в размер на 15 000 лв.

13. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

13.1. Дейностите и средствата по националната програма не могат да дублират дейности и средства с еднакво предназначение по други национални програми за развитие на образованието, друго национално финансиране, фондовете на Европейския съюз, както и други донорски програми, което се декларира от съответния бенефициент, подал проектно предложение/искане за финансиране.

13.2. Декларацията по т. 13.1. е задължителна и следва да съдържа следния текст: „Декларирам, че дейностите, за които кандидатствам, не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма“.